

Wybrane metody pracy z tekstem biblijnym

W katechezie wykorzystuje się metody pracy z tekstem biblijnym, aby uczniowie czytali Pismo Święte, rozważali je i szukali w nim słowa, bezpośrednio skierowanego do nich przez Boga. Ważne jest, aby katecheta dostrzegał i rozumiał, co przeżywają uczniowie, by umiał przenieść tekst biblijny do ich codziennego życia. Również liczne poszukiwania biblistów i katechetów owocują bogatym zestawem konkretnych metod pracy z Pismem Świętym oraz wskazań dotyczących ich zastosowania. Wszystkie te metody powinny być wykorzystywane z uwzględnieniem poziomu rozwojowego ucznia, jego sytuacji życiowej oraz celu, jaki katecheta zamierza osiągnąć¹.

1. Czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem

Jedną z metod pracy z tekstem biblijnym jest czytanie tekstu ze zrozumieniem. Przed rozpoczęciem czytania uczniowie powinni zostać poinformowani o tym, na co mają zwrócić uwagę czytając tekst. „Trzeba także przestrzegać następujących czynności:

- ciche czytanie ze zrozumieniem i podkreśleniem niezrozumiałych wyrazów;

- próba wyjaśnienia przez uczniów niezrozumiałych wyrazów, w razie konieczności dokonuje tego katecheta;

- podanie problemów (pytań), na które uczniowie winni znaleźć odpowiedź czytając ponownie tekst;

- powtarzne ciche czytanie tekstu;

- ciche redagowanie ustnych odpowiedzi;

- głośne udzielanie odpowiedzi na postawione wcześniej pytania;

- głośne odczytywanie odpowiedzi fragmentów tekstu dla uzasadnienia prezentowanej wypowiedzi². Konieczne jest więc co najmniej dwukrotne czytanie tekstu: pierwsze, po którym uczniowie ogólnie znają treść oraz drugie dające możliwość głębszego wniknięcia w treść. W przypadku czytania tekstu przez ucznia zadaniem katechety jest zwrócić uwagę na poprawność czytania: tempo, dykcję, modulację głosu, akcent czy nawet postawę. Ta metoda przybiera szczególną formę w katechezie podczas odczytywania fragmentów Pisma Świętego. Rozróżnia się kilka sposobów czytania tekstów biblijnych. Do podstawowych należą: uroczysty, zwykły oraz z podziałem na role. W trakcie uroczystego czytania uczniowie powinni stać, a na stole lub biurku znajduje się zapalona świeca. Po odczytaniu tekstu i aklamacji Pismo Święte należy ucałować. Celem takiego postępowania jest wykształcanie w uczniu szacunku do Pisma Świętego i świadomości, że jest ono słowem przemawiającego Boga. Ten spo-

¹ Por. R. Chałupniak, *Metodyka katechezy*, w: *Wybrane zagadnienia z katechetyki*, red. R. Chałupniak, J. Kotorz, Opole 2003, s. 77-78; P. Duksa, *Strategie skuteczności szkolnego nauczania religii w Polsce*, Studium pedagogiczno-religijne w wymiarze interdyscyplinarnym, Biblioteka Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, nr 32, Olsztyn 2007, s. 149.

² M. Śnieżyński, *Metody wielostronnego nauczania i uczenia się*, Gorzów Wielkopolski 1991, s. 32; tenże, *Zarys dydaktyki dialogu*, Kraków 1997, s. 92.

sób stosuje się zwykle w odniesieniu do głównego fragmentu w katechezie. Czytanie zwykle kieruje się zasadami takimi, jak przy pracy nad tekstem i zwykle wtedy, gdy na lekcji wprowadza się wiele fragmentów czy pracę grupową. Natomiast przy czytaniu z podziałem na role lektorzy powinni być wcześniej do tego przygotowani³. W trakcie **uroczystego czytania** uczniowie powinni stać, a na stole lub biurku znajduje się zapalona świeca. Po odczytaniu tekstu i aklamacji Pismo Święte należy ucałować. Celem takiego postępowania jest wykształcanie w uczniu szacunku do Pisma Świętego i świadomości, że jest ono słowem przemawiającego Boga. Ten sposób stosuje się zwykle w odniesieniu do głównego fragmentu w katechezie⁴. Tekst czyta zwykle katecheta, stosując liturgiczne wezwania. Moment uroczysty jest podkreślony przez zapaloną świecę i postawę stojącą wszystkich uczestników⁵. **Zwykły sposób czytania** kieruje się zasadami, jak przy pracy z tekstem. Wprowadza się go przy wykorzystywaniu kolejnych fragmentów podczas lekcji, niezrozumieniu uroczystości odczytanego tekstu, wprowadzeniu wielu fragmentów czy zastosowaniu pracy grupowej⁶.

Według W. Kubika najczęstszym sposobem pracy z tekstem jest odczytanie go, aby odnaleźć odpowiedzi na postawione pytania. Te pytania mają pomóc uczniom w poznaniu i zrozumieniu przerabianej treści. W pracy z tekstem można zadawać następujące rodzaje pytań:

sprawdzające – odwołują się do wiedzy katechizowanych, zarówno tej, którą poznali po przeczytaniu tekstu na obecnej lekcji, jak i tej poznanej na poprzednich katechezach;

uzupełniające – wymagają wskazania w odpowiedzi czegoś, co uczeń może się domyślać z lektury tekstu;

wyjaśniające – wskazują na podanie definicji danego pojęcia występującego w treści;

syntetyzujące – pomagają uchwycić główną myśl czytanego tekstu⁷.

2. Rozmowa pisemna na temat tekstu biblijnego

W małych grupach (4-6 osobowych) na arkuszu papieru, który jest podzielony na trzy równe szpalty uczniowie wpisują (w ciągu pięciu minut) swoje odczucia i wrażenia odnośnie do tekstu biblijnego. Dołączają także odpowiednie hasło podsumowujące ich wypowiedź. Następnie przekazują ten arkusz sąsiadowi do uzupełnienia i zająć stanowiska. Po tej fazie rozmawia się na ten temat, a więc należy postawić pytania, które umożliwiają odkrycie kontekstu historycznego i religijnego omawianego tekstu biblijnego oraz porównanie go z innymi podanymi tekstami. Trzeba również ułożyć pytania odnośnie do tekstu, na które trzeba dać odpowiedź. Schemat tych pytań może przedstawiać się następująco:

– w jaki sposób można oddzielić ten fakt od innych?,

– jakie postacie występują w tekście?,

³ Por. Z. Marek, *Biblia w katechetycznej posłudze Słowa*, Kraków 1998, s. 146nn.; J. Stala (red.), *Katechetyka szczegółowa*, Tarnów 2003, s. 152-153; J. Szpet, *Dydaktyka katechezy*, Poznań 1999, s. 184-185; zob. H. Łuczak, *Rola katechezy w przekazie Słowa*, Kat. 26 (1982) nr 1, s. 17-23.

⁴ Por. Z. Marek, *Biblia w katechetycznej...*, Kraków 1998, s. 149; J. Stala (red.), *Katechetyka...*, s. 153; J. Szpet, *Dydaktyka...*, s. 184-185.

⁵ Por. A. Długosz, *Jak przygotować i oceniać katechezę?*, Częstochowa 1997, s. 125.

⁶ Por. J. Szpet, *Dydaktyka...*, s. 184-185; M. Korgul, *Dydaktyka na lekcjach religii*, Wrocław 1998, s. 167.

⁷ Por. M. Korgul (oprac.), *Dydaktyka dla katechetów*, Legnica 1997, s. 116; W. Kubik, *Zarys dydaktyki katechetycznej*, Kraków 1990, s. 265-267.

- w jakiej relacji stają one do siebie?,
- jak przebiega to opowiadanie?,
- jak łączą się wypowiedziane słowa z przebiegiem opowiadania?,
- jaki jest kontekst tego opowiadania?,
- co mówi ten tekst?

Istnieją reguły, których należy się trzymać przy prowadzeniu i kierowaniu rozmową w grupie:

1) Każdy musi sam określić, kiedy chce mówić lub milczeć. Gestem ręki należy dać znak, że chce się coś powiedzieć;

2) Należy mówić w swoim imieniu, używając pierwszej osoby liczby pojedynczej;

3) Trzeba mówić otwarcie, co pragnie się rzeczywiście powiedzieć, a nie co wypada powiedzieć;

4) Należy dać w jakiś sposób znać (np. przez ruch ciała), gdy ktoś czuje się dotknięty, gdy ktoś się nudzi lub nie może lub nie chce brać udziału w rozmowie;

5) Jeśli ktoś chce postawić jakieś pytanie, trzeba uzasadnić lub wyjaśnić, jakie to pytanie ma znaczenie dla pytającego;

6) Nie należy mówić, gdy ktoś inny jest przy głosie;

7) Należy unikać rozmów pobocznych z innymi (z sąsiadem);

8) Zwrócić uwagę na zachowanie się, postawę ciała, zarówno u siebie, jak i innych;

9) Być tolerancyjnym dla innych, darzyć ich zaufaniem, unikać tonu pouczającego;

10) Zachować dyskrecję nawet po skończeniu spotkania, nie opowiadać się o zachowaniu poza grupą⁸.

3. Memoryzacja tekstu biblijnego

Krótkie teksty biblijne, które stanowią podstawę naszej wiary, zostają przez uczniów przyswojone na pamięć. Powinno się je wielokrotnie powtórzyć podczas katechezy. Stanowią one stały punkt odniesienia dla katechezy. Katecheta często do nich powraca. Są dwa sposoby przeprowadzania tej metody:

1) pod koniec pewnej grupy tematycznej uczniowie pod kierunkiem katechety wybierają sobie tekst, który chcieliby wyuczyć się na pamięć;

2) wybrany tekst wypisuje się najpierw na tablicy, następnie czyta się go uważnie i omawia (ewentualnie można go odczytać zbiorowo). Można również ten tekst włączyć do modlitwy. W ten sposób już podczas katechezy uczniowie częściowo znają tekst. Natomiast przez powtarzanie w domu jego znajomość zostaje wzmocniona. Obszerniejsze teksty należy podzielić uczniom na dwie lub trzy części. Przy pierwszym odpytaniu (odrecytowaniu) można pozwolić uczniom, aby mieli ten tekst przed sobą i mogli do niego zajrzeć. Decydujące w tej metodzie jest to, aby uczniowie z radością uczyli się wybranych tekstów biblijnych na pamięć. Należy również zadbać o to, aby katechizowani zapisywali teksty w zeszytach⁹.

4. Opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami

Są różne sposoby przeprowadzenia opracowania tekstów:

1) uczniowie notują odpowiedzi w trakcie przeprowadzania katechezy a następnie, wspólnie z katechetą je sprawdzają;

⁸ Por. R. Lis, *Zagadnienia z katechetyki formalnej*, Lublin 1991, s. 83-95.

⁹ Tamże, s. 95-96.

2) uczniowie dostają tekst biblijny do ręki i w oparciu o ten tekst odpowiadają na postawione pytania (indywidualnie lub w pracy grupowej);

3) uczniowie udzielają odpowiedzi na pytania w domu. Ważne jest, aby wprowadzić katechizowanych w tekst przez podanie im odpowiednich informacji czy wskazówek.

Można zatem metodę opracowania tekstów biblijnych ukierunkowaną pytaniami zastosować jako metodę pracy na katechezie lub też zalecić jako pracę domową. Ponadto można ją stosować indywidualnie, to znaczy każdy z uczniów oddzielnie wypracowuje tekst, bądź też zlecić partnerom siedzącym obok lub małym grupom. Ponieważ istnieje obawa, że metoda ta może męczyć (bo wymaga wysiłku w odpowiednim przygotowaniu uczniów), nie należy jej stosować zbyt często. Poleca się także, aby katecheta sprawdzał i poprawiał odpowiedzi podane przez uczniów. Pytań nie może być za dużo i powinny być jasno sformułowane¹⁰.

5. Ponowne opracowanie tekstu biblijnego

Metoda ta polega na tym, że tekst biblijny zostaje ponownie opracowany przez katechizowanych, jednak z zachowaniem treściowej zgodności z tekstem oryginalnym. Istnieje wiele różnych sposobów przeprowadzenia tej metody, jednak zawsze należy uwzględnić wiek i przygotowanie uczniów. Można stosować tą metodę jako:

- przedstawienie (pisemne lub ustne) głównej treści;
- powtórzenie opowiadania;
- krótkie streszczenie tekstu w najwyższej dwóch zdaniach;

– skrócenie tekstu do 1/3, z tym, że należy używać własnych słów, ale styl opowiadania należy zachować;

– opowiadanie tekstu, ale z innej perspektywy czy pozycji; np. przypomnieć o synu marnotrawnym z pozycji ojca lub starszego brata;

– skrócenie tekstu do niezbędnych informacji; np. wykreślenie z tekstu wszystkich słów, które nie są potrzebne do jego zrozumienia;

– dłuższy tekst podzielić na części i nadać im odpowiednie tytuły.

Teksty, które w ten sposób powstają, są w pewnym sensie „samodzielnymi pracami” uczniów. Może to między innymi wyrazić się w ten sposób, że najciekawsze prace zostaną włączone do kroniki czy albumu danej klasy¹¹.

6. Przyporządkowanie tekstu biblijnego do problemu życiowego

Na katechezie omawiane są różnorodne problemy zaczerpnięte z życia katechizowanych (np. konflikt w rodzinie, nieporozumienia wśród przyjaciół). Dlatego też w grupach lub indywidualnie uczniowie poszukują tekstu biblijnego, który ich zdaniem, można przyporządkować do danej osoby występującej w dyskutowanym problemie. Sposoby przeprowadzania tej metody przedstawiają się następująco:

– uczniowie mają uzasadnić lub przyporządkować odpowiedni tekst biblijny;

– uczniowie mają przedstawić, jak zmieniłoby się postępowanie tych osób, gdyby starali się wybrany przez nich tekst biblijny odnieść do swego życia;

– uczniowie mają odtworzyć sytuację, czyli: tekstom biblijnym przyporządkowują problemy lub zdarzenia z życia.

¹⁰ Tamże, s. 96-97.

¹¹ Tamże, s. 97-98.

Metodę tą najlepiej stosować pod koniec jednostki katechetycznej lub grup tematycznych, które posiadają charakter moralny i pomagających się egzystencjalnego wyjaśnienia tekstów biblijnych (np. Kazanie na Górze, przypowieści Chrystusa, teksty prorockie). Ponadto katechizowani powinni posiadać do dyspozycji większą ilość tekstów biblijnych, aby ich przyporządkowanie do problemów moralnych było możliwe. Natomiast zadaniem katechety jest czuwanie nad przebiegiem pracy, aby uczniowie nie sprowadzali tekstów do wymiaru moralizatorskiego¹².

7. Zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego

Tekst biblijny jest punktem odniesienia dla uczniów i z nim porównują rozumienie własnych uczuć lub poglądów. Przy zastosowaniu tej metody należy wprowadzić uczniów w tekst i wyjaśnić rzeczy, które mogą być niejasne lub niezrozumiałe. Można wyróżnić następujące sposoby przeprowadzenia tej metody:

„1. Przedstawienie przez uczniów pierwszych odczuć, które ten tekst w nich wywołał:

- co podoba mi się w tekście (dlaczego?), co mnie w nim drażni lub nie podoba się (dlaczego?);

- które zdanie w tekście biblijnym podoba mi się, przemawia do mnie, a które nie (dlaczego?);

2. Zajęcie stanowiska wobec całego tekstu:

- Czy da się go urzeczywistnić w życiu?;

- Co należałoby w moim życiu zmienić, aby można było być z nim w zgodzie?;

3. Podobnie jak wyżej, tylko nieco rozszerzone zajęcie stanowiska o inne kręgi osób:

- (...) Co myślą starsi z mojego odczucia?;

- Co np. podaje prasa, radio, telewizja?¹³

Metoda ta jest wskazana przy omawianiu biblijnych perykop, które są zdolne wywołać żywe reakcje lub wyzwolić wielkie zainteresowanie u uczniów np. przypowieści o robotnikach w winnicy lub o talentach. Przy zastosowaniu tej metody katecheta powinien powstrzymać się od oceny czy też komentowania wypowiedzi uczniów. Jego rola polega na byciu moderatorem, a nie cenzorem. Jednak pod koniec przedstawienia przez uczniów różnych poglądów, katecheta powinien podać właściwą interpretację tekstu biblijnego oraz stanowisko Kościoła¹⁴.

8. Debata wokół tekstu biblijnego

Uczniów, podzielonych na małe grupy, wzywa katecheta, aby zestawili argumenty za i przeciw biblijnym i przeciwnym. Następnie odbywa się przedstawienie tych argumentów i obrona stanowisk przez przedstawicieli grupy. Cały tok postępowania kończy się dyskusją w klasie.

Sposoby przeprowadzenia tej metody są następujące:

- role „za i przeciw” zostają rozdzielone wcześniej (obronę stanowisk przygotowują uczniowie w domu);

- wyznacza się również kogoś, kto będzie kierował tymi relacjami na katechezie;

- po debacie nad „za i przeciw” katecheta prowadzi do uzgodnienia i przyjęcia właściwego stanowiska, zgodnego z interpretacją przyjmowaną przez Kościół¹⁵.

¹² Tamże, s. 98-99.

¹³ R. Lis, *Zagadnienia...*, s. 99.

¹⁴ Por. tamże, s. 99-100.

¹⁵ Tamże, s. 100-101.

9. Dialog z tekstem biblijnym

Metoda dialogu z tekstem należy do tzw. metod interakcji i polega na przedstawieniu przez uczniów własnego wyjaśnienia przeczytanego tekstu. Uczeń mówi o swoich wrażeniach, przeżyciach, rozważa zawarte w nim wymagania albo stawia pytania. Dokonuje się to w formie pisemnej lub ustnej, indywidualnie, albo w grupach¹⁶. Uczniowie mogą również: przedstawić własne wyjaśnienie tekstu w formie dialogu z zastosowaniem podziału na role. Dopuszczalne jest też przedstawienie własnego poglądu na tekst, czy też wyrażenie go w formie pisemnej, np. listu. Uczeń, jako słuchacz lub czytelnik, powinien stać się niejako „partnerem tekstu”. Ma reagować na jego treść, wypowiadać swoje uczucia, rozważać obietnice i wymagania w nim zawarte, stawiać pytania i formułować doświadczenia. Może dialogować sam lub w rozmowie z innymi. W rezultacie może wyłaniać się niejako „nowy tekst” aktualizujący przekaz Objawienia i oświetlający daną sytuację życiową. Katecheta musi czuwać, by podejmowana interpretacja była zgodna z nauką Nauczycielskiego Urzędu Kościoła¹⁷.

Sposoby przeprowadzenia tej metody są następujące:

1. Wybrana przez katechetę grupa uczniów przyjmuje rolę, która polega na udzielaniu odpowiedzi na stawiane pytania. Pozostali zaś uczniowie kierują do nich pytania. W ten sposób powstaje dialog między uczniami a tekstem biblijnym. Przy czym nie chodzi tu tyle o fachowe pytania, ile raczej o odczucia i oceny;

2. Wywiad na temat tekstu biblijnego. Grupa uczniów nagrywa na taśmę wypowiedzi innych osób na temat wybranego tekstu biblijnego, odtwarza je i następnie stara się w jego imieniu udzielić odpowiedzi (przedstawia argumenty, broni go)¹⁸.

10. Metoda identyfikacji z postacią biblijną

Metodę tę można przeprowadzić w następujący sposób:

1. Podczas pracy grupowej uczniowie charakteryzują daną postać, aby w ten sposób zrozumieć jej zachowanie, względnie postępowanie, wczuć się w jej sytuację. Cała grupa lub jej przedstawiciele odpowiadają następnie całej klasie na stawiane pytania. W analogiczny sposób przedstawiane są po kolei inne postaci biblijne występujące w tekście;

2. Jeden lub kilku uczniów identyfikuje się z postacią biblijną i opowiada jej zachowanie i przeżycia. Można te role przygotować w pracy grupowej;

3. Z perykopy biblijnej, w której występuje więcej postaci, rozdzielamy ich role pośród uczniów i polecamy, aby je odegrali lub opisali, wczuwając się w ich sytuację;

4. Uczniowie opisują uczucia, jakie budzą u nich wielkie postacie biblijne¹⁹.

Celem takiego spotkania jest przybliżenie uczniom właściwego zrozumienia tekstu biblijnego oraz kształtowania umiejętności indywidualnego odczytywania relacji biblijnych.

¹⁶ Por. J. Szpet, *Dydaktyka...*, s. 194-195; P. Duksa, *Metody katechetyczne*, Olsztyn 1998, s. 56.

¹⁷ Por. E. Osewska, *Pluralizm metod stosowanych w katechezie*, w: *Dydaktyka katechezy*, red. J. Stala, Cz. II, Tarnów 2004, s. 208.

¹⁸ Por. W. Kubik, *Zarys dydaktyki...*, s. 125.

¹⁹ Por. M. Marek, *Biblia...*, s. 148-171.

11. Quiz biblijny

Metodę tę można przeprowadzić w formie zawodów między dwiema grupami. Uczniowie mają odgadnąć, kim jest ta konkretna postać biblijna. Dlatego też jeden z uczniów przejmuje rolę jakiejś postaci biblijnej, a uczniowie odgadują, kim on jest. Zadaniem dla uczniów może być także odgadywanie innych wydarzeń występujących w Piśmie Świętym. Wówczas cała klasa lub poszczególne grupy mają odgadnąć, o kogo lub o co chodzi²⁰.

12. Metoda zdań niedokończonych

Katecheta po omówieniu jakiegoś tekstu biblijnego, rozdaje lub dyktuje uczniom zdania, które oni mają dokończyć. Na przykład: Spotykam Chrystusa..., Jestem sparaliżowany..., Chciałbym bardzo.... Pod koniec katechezy można grupę podzielić na mniejsze zespoły, które będą miały za zadania pracować nad dowolną formą modlitwy dziękczynnej²¹. Metodę tę można także zastosować jako pracę domową i połączyć z identyfikacją postaci. Katecheta, podsumowując, może zwrócić uwagę na aktualność tekstów biblijnych w dzisiejszych czasach, na ich ponadczasowość, a także płynącą z nich mądrość, która może być drogowskazem w codziennym życiu człowieka²².

13. Opowiadanie biblijne

Opowiadanie jest najprostszym sposobem pracy z uczniami i należy do podstawowej struktury językowej

Biblii²³. Powtarzanie przez uczniów opowiadań biblijnych służy przede wszystkim aktualizującemu interpretowaniu ich treści, spotkaniu z postaciami i wydarzeniami biblijnymi. Należy przy tym zwracać uwagę na kerygmatyczny sens i cel samego opowiadania, jak też na autentyczną strukturę językową danego tekstu. Posługiwanie się opowiadaniem powinno umożliwić uczniom jak najbardziej żywe spotkanie z treścią tekstu²⁴. Opowiadanie może być poprzedzone krótkim, zwięzłym wprowadzeniem. Ważnym elementem opowiadania jest również obrazowość. Porównania i przenośnie mają pobudzić wyobraźnię ucznia i ułatwić przeżycie przedstawianych treści. Nie może to być fantazja literacka, nie licząca się z tekstem i realiami świata w Biblii. Opowiadanie ma swoją dramaturgię i jest interesujące, gdy napięcie stopniowo wzrasta, aż do osiągnięcia punktu szczytowego. Umiejętność wytworzenia napięcia i posługiwania się nim to tajemnica zdobywania serc słuchaczy. Dłuższe opowiadanie może być przerwane dialogiem z uczniami. Jeśli chcemy, aby katechizowani zapamiętali ważne słowa lub zwroty, trzeba je odpowiednio zaznaczyć a po opowiadaniu kilka razy z pomocą uczniów powtórzyć²⁵.

14. Inscenizacja

Inscenizacja polega na odegraniu pewnego wydarzenia lub zachowania osoby. Proces identyfikacji z bohaterem biblijnym jest tu bardzo mocny. Postacie biblijne, jak np. Abraham,

²⁰ Por. tamże, s. 253.

²¹ Por. R. Lis, *Zagadnienia...*, s. 103-105.

²² Por. P. Duksa, *Strategie...*, s. 152.

²³ Por. G. Kusz, *Katecheza z Pismem Świętym*, w: *Katechizacja różnymi metodami*, red. M. Majewski, Kraków 1994, s. 19-32.

²⁴ Por. W. Kubik, *Zarys dydaktyki...*, s. 124-125; P. Duksa, *Strategie...*, s. 189.

²⁵ Por. G. Kusz, *Katecheza...*, s. 29-30; E. Osewska, *Pluralizm metod...*, s. 255; M. Marek, *Biblia...*, s. 194-195.

Jakub, samarytanka, otrzymują konkretne twarze. Siła fascynacji bohaterem biblijnym od strony emocji i uczuć wymaga delikatności i roztropności. Najprostszym jest czytanie tekstu biblijnego z podziałem na role. Dobrze jest jeżeli uczniowie otrzymują tekst już rozpisany na poszczególne role²⁶.

15. Medytacja

Medytacja jest metodą kontaktu z tekstem biblijnym poprzez wysłuchanie lub odczytanie krótkich fragmentów Biblii i zastanowienie się nad nimi w ciszy. Warto co jakiś czas medytację uzupełniać wyjaśnieniem katechety²⁷. Może towarzyszyć jej muzyka, przy równoczesnym oglądaniu obrazów. W ten sposób przeżywany tekst może w pełni przemówić do odbiorcy i poruszyć najgłębsze warstwy jego świadomości. Zakończeniem medytacji może być wspólne dzielenie się własnymi refleksjami²⁸.

16. Muzyka i śpiew

Ważną rolę w pracy z tekstem biblijnym pełni interpretacja muzyczna. Muzyczna forma wyrazu treści Pisma Świętego odpowiada w sposób szczególny charakterowi wypowiedzi biblijnych i wzmacnia jego oddziaływanie na słuchacza. Przede wszystkim duże znaczenie posiada aktywne naśladowanie utworów poprzez śpiew i muzykowanie²⁹. Chociaż kultura muzyczna nie jest najmocniejszą

i najważniejszą stroną katechezy, to w młodszych klasach śpiew powinien być często wykorzystywany³⁰. Pierwszeństwo powinny mieć teksty biblijne np. psalmy (można wykorzystywać teksty psalmu responsoryjnego z lekcjonarza). Jeśli grupa jest mało rozśpiewana, wtedy katecheta albo ktoś z uczniów śpiewa wersety a klasa powtarza tylko werset refrenu. Jeżeli grupa jest zdolniejsza, mogą jej towarzyszyć uczniowie grający na instrumentach. W ten sposób naturalna aktywność ruchowa znajduje swoje możliwości artykulacji³¹.

Metody pracy z tekstami biblijnymi stanowią doskonały sposób kształtowania postawy ucznia wobec Słowa Bożego, bowiem uczą poszukiwania prawdy, krytycznej analizy, wnioskowania i zdobywania rzeczowej argumentacji. Katechizowany, poznając język od strony zastosowania w nim gramatyki i stylu uczy się interpretowania, streszczania i samodzielnego redagowania tekstu, poszerza także swój zasób słów i pojęć. Metody pracy z tekstem stosowane podczas katechezy pomagają w przekazaniu nowych wiadomości, kontroli i ocenie pracy ucznia. Metody pracy z tekstem są zalecane zarówno w dydaktyce szkolnej, jak i w katechizacji. Kształtowanie umiejętności korzystania ze słowa pisanego (drukowanego) jest jednym z celów wychowawczych. Pracować tymi metodami można indywidualnie lub w grupach.

²⁶ Por. G. Kusz, *Katecheza...*, s. 30.

²⁷ Por. P. Duksa, *Metody...*, s. 56.

²⁸ Por. W. Kubik, *Zarys dydaktyki...*, s. 125.

²⁹ Por. P. Duksa, *Metody...*, s. 57; por. W. Kubik, *Zarys dydaktyki...*, s. 126.

³⁰ Por. R. Podpora, *Elementy audiowizualne w katechezie*, w: *Wybrane zagadnienia z katechetyki*, red. J. Stala, Tarnów 2003, s. 257-308.

³¹ Por. G. Kusz, *Katecheza...*, s. 31.